O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

"RO'YXATGA OLINDI"

№ VM-343-53407-4.04
"1" iyul 2003 y.

"TASDIQLANDI"
O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi

____
"8" iyul 2003 y.

PUL-KREDIT ORQALI MUVOFIQLAShTIRISh
fanidan
DASTUR

Oliy ta'limning 340000 - "Biznes va boshqaruv"
ta'lim sohasidagi 5340700 - "Bank ishi"
bakalavriat yo'nalishi uchun

Toshkent - 2003

Tuzuvchilar: dots. Arzumanyan S. Yu.,
k.o'q. Ravshanov X. M.

Taqrizchilar: dots. Norqobilov S.,
k.o'q. Ernazarov N. S.

"Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" fani bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiyotni zamonaviy pul-kredit dastaklari orqali muvofiqlashtirishning nazariyasi va amaliy holatlarini o'rganadi. Bu kursni o'rganish uchun pul-kredit orqali muvofiqlashtirish bo'yicha Markaziy Bank tomonidan olib borilayotgan siyosat bilan tanishib chiqish kerak.

Shu bilan birga iqtisodni pul-kredit orqali muvofiqlashtirish jarayonidagi xorijiy davlatlar tajribalarini chuqur o'rganib chiqish bozor iqtisodiyotiga o'tayotgan O'zbekiston uchun o'ta muhimdir. Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish yo'nalishlari kursning asosiy maqsadi hisoblanadi.

"Денежно-кредитное регулирование" позволяет студентам ознакомиться с теорией и практикой осуществления денежно-кредитной политики Центрального банка. В нем изучаются современные теории денежно-кредитного регулирования, факторы, влияющие на спрос и предложение денег и т.д. Особое место отводится изучению деятельности Центрального банка, его операциям, особенностям функционирования Центральных банков в зарубежных странах. Отдельные темы отведены изучению инструментов денежно-кредитной политики в странах с рыночной экономикой, а также их использование Центральным банком Республики Узбекистан. Предполагается детальное изучение денежно-кредитной политики Центрального банка Республики Узбекистан и механизм ее реализации.

The subjekt "Money-credit regulation" learns the teory and practice of regulating with the modern money-credit system in conditions of market economy. You have to look through the policy of money-credit system of the Central Bank to learn this course.

Regulation of money-credit system in the Conditions of market economy is one of dinamical ways of modern economical subjects. In this way, while going into the market economy Uzbekistan must learn deeply all the experience of regulating money-credit systems of foreign countries. It will help the Central Bank to supervise after economy by regulating money-credit system as a part of economy and use all facilities back. The mainest meaning of this course includes learning the direction of regulating money-credit system.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel 9-sonli bayonnoma).

Dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlariaro ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOShI

Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish fanini o'qitishning maqsadi va vazifalari

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 16 avgustdagi 343-sonli qaroriga asosan tasdiqlangan davlat ta'lim standartiga binoan "Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" fani o'qitiladi.

"Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiyotni zamonaviy pul kredit dastaklari orqali muvofiqlashtirishning nazariyasi va amaliy holatlarini o'rganadi. Bu kursni o'rganish uchun Markaziy bankning pul-kredit orkali muvofiqlashtirish bo'yicha olib borilayotgan siyosati bilan tanishib chiqish kerak.

Iqtisodiyotni pul-kredit orqali muvofiqlashtirish zamonaviy iqtisodiyot fanlarining dinamik yo'nalishlaridan biridir. Shu bilan birga O'zbekiston bozor iqtisodiyotiga o'tishida chet davlatlarda iqtisodni pul-kredit orqali muvofiqlashtirish jarayonidagi tajribalarni chuqur o'rganib chiqish lozim. Bu Markaziy bankga iqtisodiyotni pul-kredit orqali nazorat qilishining tarkibiy vosita va usullarni qayta qo'llash imkonini beradi. Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishning turlicha yo'nalishlari kursning asosiy maqsadi hisoblanadi.

Fan bo'yicha talabalarning bilimiga, uquviga va ko'nikmasiga qo'yiladigan talablar

Bu kursni o'rganish jarayonida talabalar Respublikamizda qabul qilinayotgan qonunlardan tashqari jahondagi etakchi davlatlarning ham bank sohasidagi qonunchiligini bilishlari shart. Pul nazariyasiga keynscha yondashish – pul va uni operativ qo'llash xo'jaliklarning rivojlanish sur'atini rag'batlantirish va iqtisodiy kon'yukturani kunlik boshqarish; monetarizm bo'yicha pulni faqat pul muomalasi sohasida qo'llashni amalga oshirish hamda shulardan kelib chiqqan holda:

- talabalar fanni o'rganish davrida har bir o'tiladigan mavzu bo'yicha o'qituvchi tomonidan so'raladigan tayanch ibora, test savollariga javob berib, tegishli masalani echa olishi;
- o'qish davrida yozma nazorat ishlarini bajarishi va referatlar tayyorlashi;

- fanni o’zlashtirish natijasida va kelajakda talaba monetar siyosat sohasida bo’ladigan o’zgarishlarni bilishi lozim.

O’quv rejasidagi boshqa fanlar bilan aloqasi

Bu fan boshqa iqtisodiy fanlar bilan uzviy bog’langan. "Iqtisodiyot nazariyasi", "Pul, kredit va banklar", "Bank menejmenti", "Bank ishi", "Makroiqtisodiyot" va boshqalar shular jumlasidandir.

Fanni o’qitishdagi yangi texnologiyalar

"Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" kursi o’qitishni ilg’or pedagogik texnologiyaning tarkibiy qismi bo’lmish: 1) o’quv maqsadlarini va vazifalari katalogini ishlab chiqish; 2) o’quv maqsadlarini nazorat qilish (test) topshiriqlariga ko’chirish; 3) o’quv maqsadlariga erishish; 4) rejalashtirilgan maqsadlarning bajarilishini baholash kabi nuqtai nazardan tashkil etish tavsiya etiladi.

Fanni o’qitish semestrlari va uslubiy ko’rsatmalari

"Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" bakalavr bosqichining 7-semestrida o’qitiladi. Iqtisodiy hisob-kitoblarni tuzish va olib borishda kompyuterlardan keng foydalaniladi. Talabalarni faqat bilimlarini nazorat qilish va bayonlashdagina emas, balki ularni shakllanishida ham qo’llaniladigan test variantlari testlar ishlab chiqish va ulardan foydalanish lozim.

Umumiy va o’quv ishlari turlari bo’yicha hajmi

Oliy kasbiy ta’limning davlat standartlarida mazkur kursga 135 soat hajmida vaqt ajratilgan. Ulardan ma’ruza 36 soat, seminar 54 soat va mustaqil ta’lim 45 soatdir.

2. FAN DASTURI

Pul-kredit siyosati dastaklari

Pul-kredit siyosatiga qiyosiy tavsif. *Pul-kredit siyosatining usullari, turlari va ularni muvofiqlashtirish.* Pul-kredit siyosatining makroiqtisodiy siyosatga ta’siri. Markaziy bank monetar siyosatining asosiy yo’nalishlari.

Markaziy bank pul muomalasini muvofiqlashtiruvchi organ sifatida

Markaziy bankning maqomi va tashkil etilish shakllari. Markaziy bankning mustaqilligi va uni ta’minlash shartlari. O’zbekiston Respublikasi Markaziy banki, uning maqsadi va vazifalari. Markaziy bankning davlat bilan o’zaro munosabatlari. Pul-kreditni muvofiqlashtirishda Markaziy bankning roli.

Pul-kredit siyosati dastaklari

Ochiq bozor operatsiyalari. *Qayta moliyalashtirish siyosati.* Majburiy zahiralar siyosati. Valyuta siyosati va uni amalga oshirish tartibi.

O'zbekistonda pul-kredit siyosati dastaklarining shakllanishi

Sobiq ittifoq davridagi pul-kredit siyosati. Rubl zonasidagi monetar siyosat. *Milliy valyuta joriy qilingandan keyingi monetar siyosat.*

Pul-kreditni muvofiqlashtirishning zamonaviy nazariyasi

Keyns nazariyasining asosiy yo'nalishi. *Monetar nazariyasining asosiy yo'nalishi.* Fisher bo'yicha pulga bo'lgan talabning nazariyasi va modeli. Inflyatsiyada monetar nazariya.

Naqd pul oborotini tashkil etish

Mamlakatda kassa operatsiyalarini olib borish tartibi. Bank kassalariga naqd pul qabul qilishni tashkil etish. Bank kassalaridan naqd pul berishning shartlari va tartibi. Kassa qoldig'i limiti va tushumdan naqd pul ishlatishning me'yorini o'rnatish tartibi.

Pul muomalasini prognozli rejalashtirish

Bozor munosabatlari sharoitida pul oborotini prognozlashda kelib chiqadigan o'zgarishlar. *Pul muomalasini rejalashtirish muammolari, ob'ekti va usullari.* Aholi pul daromadlari va xarajatlari balansi, uning mohiyati va ahamiyati.

O'zbekiston Respublikasida emissiya operatsiyalarini tashkil etish

Emission operatsiya tushunchasi. Emissiya turlari, pul belgilarining kafolatlanishi. *Emissiya operatsiyalarini tashkil etish qoidalari.* Rezerv fondi va oborot kassasi, emissiya operatsiyalarni tashkil qilishda ularning roli. Emissiya operatsiyalarini muvofiqlashtirish.

Naqd pul hisob-kitoblarini tashkil etish va unga amal qilishni nazorat qilish

Bankda naqd pul oborotlarining prognoz hisob-kitoblarini tashkil etish va uni amalga oshirish tartibi. Bank kassalariga naqd pul tushumini va inkassatsiya ishlarini tashkil qilish. Bank kassalaridan naqd pul berilishini prognozlash. Naqd pul oborotlari prognoz hisob-kitoblar bo'yicha hisoboti.

Pul massasi ustida nazorat

Makrodarajada pul massasi nazoratini amalga oshirish. Mikrodarajada pul massasi ustidan nazorat. Muomaladagi pul massasini muvofiqalshtirish usullari.

Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishda davlatning roli

Davlatning iqtisodiy siyosati va uning pul-kredit siyosatiga ta'siri. Davlatning iqtisodiy siyosatini belgilovchi omillar. Davlat byudjeti taqchilligi bilan muomaladagi pul massasining o'sishi o'rtasidagi bevosita va bilvosita aloqadorlik. *Bozor munosabatlarini boshqarish va davlatning iqtisodiyotga aralashuvi, pul-kredit va byudjet siyosati.*

Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishdagi muammolar va ularning echimlari

Milliy pul birligini konvertatsiyalash muammolari. *Milliy valyutani konvertatsiyalash – bu ichki bozorni jahon bozori bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqasi sifatida.* To'lov tizimidagi muammolar. Bank tizimidagi muammolar. Pulning xarid qobiliyatini oshirishdagi muammolar va ularni echish usullari.

3. AMALIY MAShG'ULOTLARNING MAVZULARI

Pul-kredit siyosatining maqsad va vazifalari

Pul-kredit siyosatining mohiyati va mazmuni. Pul-kredit siyosatining usullari va turlari. Pul-kredit siyosatining makroiqtisodiy siyosatga ta'siri. Markaziy bank monetar siyosatining asosiy yo'nalishlari*.

Markaziy bankning tashkil etilishi va uni monetar siyosatni amalga oshirishdagi roli

Markaziy bankning maqomi va tashkil etilish shakllari. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, uning maqsadi va vazifalari. Markaziy bankning davlat bilan o'zaro munosabatlari. Pul-kreditni muvofiqlashtirishda Markaziy bankning roli*.

Pul-kredit siyosatining dastaklari

Qayta moliyalashtirish siyosati. Majburiy zahiralar siyosati. Ochiq bozor operatsiyalari*. Valyuta siyosati va uni amalga oshirish tartibi.

O'zbekistonda pul-kredit siyosati instrumentlarining rivojlanishi

Rejali iqtisodiyot davridagi pul-kredit siyosati. Mustaqillikning dastlabki yillaridagi monetar siyosat. Milliy valyuta joriy qilingandan keyingi monetar siyosat va uning shakllanish asoslari*.

Pul-kreditni muvofiqlashtirishning zamonaviy nazariyasi

Keyns nazariyasining asosiy yo’nalishi. Monetar nazariyasining asosiy yo’nalishi. Fisher bo’yicha pulga bo’lgan talabning nazariyasi va modeli. Inflyatsiyada monetar nazariya*.

Naqd pul oborotini tashkil etish

Mamlakatdakassa operatsiyalarini olib borish tartibi. Bank kassalariga naqd pul qabul qilishni tashkil etish. Bank kassalaridan naqd pul berishning shartlari va tartibi. Kassa qoldig’i limiti va tushumdan naqd pul ishlatishning me’yorini o’rnatish tartibi*.

Pul muomalasini prognozli rejalashtirishning masalalari, ob’ekti va usullari

Bozor munosabatlari sharoitida pul muomalasini prognozlashda kelib chiqadigan o’zgarishlar. Pul muomalasini prognozli rejalashtirish***.** Pul muomalasi rejalari va ular orasida o’zaro bog’liqlik. Aholi pul daromadlari va xarajatlari balansi, uning mohiyati va ahamiyati.

Emissiya operatsiyalarini tashkil etish qoidalari

Emission operatsiya tushunchasi. Emissiya turlari, pul belgilarining kafolatlanishi. O’zbekiston Respublikasida emissiya operatsiyalarini tashkil etish. Rezerv fondi va oborot kassasi, emissiya operatsiyalarni tashkil qilishda ularning roli. Emissiya operatsiyalarini muvofiqlashtirish*.

Naqd pul oborotini prognozlashtirish bo’yicha hisob-kitoblarini tashkil etish va unga amal qilishni nazorat qilish usullari

Naqd pul oborotlarining prognoz hisob-kitoblarini tashkil etish va uning tartibi*. Bank kassalariga naqd pul tushumini rejalashtirish va uning zarurligi. Bank kassalaridan naqd pul berilishini prognozlash tartibi. Kassa oborotlari prognozlangan hisob-kitoblar bajarilishining hisoboti.

Pul massasi ustida nazorat

Muomaladagi pul massasini muvofiqlashtirish usullari*. Makrodarajada pul massasi nazoratini amalga oshirish. Mikrodarajada pul massasi ustidan nazorat.

Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishda davlatning roli

Davlatning iqtisodiy siyosati va uning pul-kredit siyosatiga ta’siri*. Davlatning iqtisodiy siyosatini belgilovchi omillar. Davlat byudjeti taqchilligi bilan muomaladagi pul massasining o’sishi o’rtasidagi bevosita va bilvosita aloqadorlik. Bozor munosabatlarini boshqarish va davlatning iqtisodiyotga aralashuvi, pul-kredit va byudjet siyosati.

Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishdagi muammolar va ularni echish yo’llari

Milliy pul birligini konvertatsiyalash muammolari. Milliy valyutani konvertatsiyalash – bu ichki bozorni jahon bozori bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqasi sifatida. To'lov tizimidagi muammolar. Bank tizimidagi muammolar. Pulning xarid qobiliyatini oshirishdagi muammolar va ularni echish usullari*.

4. TAVSIYa ETILAYoTGAN MAVZULAR BO'YIChA KO'RGAZMA-NAMOYISh MATERIALLARI: INFORMATsION-TEXNIK VOSITALAR

Internet saytlari: WWW.bizbook.ru, WWW.chtivo.ru.

Audio-video jihozlar. – Mavzuga bag'ishlangan video kassetalar.

Kodoskop orqali ko'rsatiladigan slaydlar:

- "Markaziy bank pul muomalasini muvofiqlashtiruvchi organ sifatida" mavzusi bo'yicha 2 ta slayd;
- "Pul-kredit siyosatining dastaklari" mavzusi bo'yicha 3 ta slayd;
- "Pul oborotini prognozli rejalashtirish" mavzusi bo'yicha 2 ta slayd;
- "Kassa prognozi hisob-kitoblarini tashkil etish va unga amal qilishni nazorat qilish" mavzusi bo'yicha 2 ta slayd;
- "Pul-kredit orqali muvofiqlashtirishdagi muammolar va ularni echish yo'llari" mavzusi bo'yicha 1 ta slayd.

5. O'ZLAShTIRIShNING NAZORATI

Fan bo'yicha talabalarning o'zlashtirishlarini baholash semestr (o'quv yili) davomida muntazam ravishda olib boriladi va quyidagi turlar orqali amalga oshiriladi:

- joriy baholash (JB) 35%;
- oraliq baholash (OB) 35%;
- yakuniy baholash (YaB) 30%.

JB va OB turlar va belgilangan ballar miqdori (o'quv rejasida fanga semestr (o'quv yili) uchun ajratilgan soatning)70%, yakuniy baholash esa 30% miqdorida belgilanadi.

Fan bo'yicha dastur to'la o'tilgandan keyin YaB "yozma ish" usulida (o'quv rejasiga ko'ra) o'tkaziladi.

Tayanch tushunchalariga asoslangan (yozma ish) usulini o'tkazish tartibi "Reyting tuzishning yakuniy baholash bosqichida" "Yozma ish" usulini tadbiq etish bo'yicha Namunaviy nizom bilan belgilanadi.

Semestr o'quv yili davomida o'qitilgan fan bo'yicha 55 va undan yuqori foizni to'plagan talaba qoniqarli o'qiyotgan deb hisoblanadi. Fan bo'yicha maksimal ballning 55% idan kam ball to'plagan talaba qoniqarsiz o'qiyotgan (akademik qarzdor) deb hisoblanadi.

Semestr davomida fan bo'yicha to'plangan ballar quyidagi o'zlashtirish ko'rsatkichlari bilan baholanadi:

- 86 - 100% - "a'lo" - 77,4 - 90,0-ball;
- 71 - 85% - "yaxshi" - 63,9 - 76,5 ball;
- 55 - 70% - "qoniqarli" - 49,5 - 63,0 ball.

6. ADABIYoTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Markaziy banki to'g'risida"gi Qonun. -T.: O'zbekiston, 1996.
2. "O'zbekiston Respublikasining "Banklar faoliyati to'g'risida"gi Qonun. -T.: O'zbekiston, 1996.
3. O'zbekiston Respublikasining Prezidentining farmonlari 1995 y 5 yanvardan 2001 yil 1 yanvargacha. -T.: Adolat, 2000.
4. Karimov I. A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida. -T.: O'zbekiston, 1995.
5. Abdullaeva Sh. Bank ishi o'quv qo'llanmasi -T.: Moliya, 2000.
6. Abdullaeva Sh. Pul, kredit va banklar -T.: Moliya, 2000.
7. Aleksandrova N.G. i dr. Banki i bankovskaya deyatelnosti dlya klientov. – S-Pb.: 2002.
8. Abramova M.A., Aleksandrova L.S. Finansi, denejnoe obrashchenie i kredit. Ucheb. pos. -M.: Institut mejdunarodnogo prava i ekonomiki, 1996.
9. Abalov A.E. Mejdunarodniy rinok dragotsennix metallov: osnovnie printsipi funktsionirovaniya -M.: Ist-Serves, 2001.
10. Abashina A. M., Simonova N.N. Kredit i zaymi. -M.: Delo, 1997.
11. Anikin A.V. Zashchita bankovskix vkladchikov. -M.: Delo, 1997.
12. Bankovskoe delo: Upravlenie i texnologiya: Ucheb. pos. dlya VUZov. Pod red. prof. A.N. Tovasheva, N. -M.: Yuniti-Dana 2001.
13. Brizgalin A.V. Bernik V.R. Valyutniy kontrol na predpriyatii. -M.: Delo, 2000.

14. Bogarov V.V. Upravlenie denejnim oborotam predpriyatiy i korporatsiy. -M.: Delo, 2001.
15. Banki i bankovskoe delo / Pod. red. I.T. Balabanova – SPb.: Piter, 2001.
16. Bratko A.G. Bankovskoe pravo: Teoriya i praktika –M.: PRIOR, 2000.
17. Vikulin A.Yu. Antimonopolnie regulirovaniya rinka bankovskix uslug. Ucheb. pos. -M.: Finstatinform, 2001.
18. Varyash I.Yu. Bankovskaya sotsiologiya. Ekspertnie otsenki v bankovskom dele. -M.: Finansi i statistika, 1999.
19. Gladkova I.N. Nalichnie rubli i valyuta. -M.: YuNITI – 1999.
20. Glushenko E.V. i dr. Teoriya upravleniya. -M.: Delo LTD – 1997.
21. Drobozina L.A Finansi, denejnoe obrashchenie, kredit. -M.: Finansi, 1997.
22. Djarbekov S.M. Posrednicheskie operatsii. -M.: Finansi i statistika, 2000.
23. Jukova E.F. Dengi, Kredit, Banki, Tsennie bumagi Praktikum: Ucheb. pos. -M.: YuNITI, 2001.
24. Jukova E.F. Dengi, Kredit, Banki. Uchebnik. - M.: YuNITI, 2001.
25. Zulyarov A. Bank huquqi -T.: Moliya, 2000.
26. Ibratov B. Tadbirkorlik xuquqi -T.: Moliya 2001.
27. Iminov O.K. Kreditniy mexanizm sovremennix usloviyax. Monografiya. - T: TGEU, 2000.
28. Iqtisodiy yo’nalishlar choraklik nashr. O’zbekiston. Aprel-iyun. 2001.
29. Kaopova T.P. Osnovi upravleniya uchyota. -M.: ARKAYuR, 1997.
30. Kapitonenko V.V. Investitsii i xedjirovanie. Ucheb. prak. pos. dlya vuzov. -M.: RDL, 2001.
31. Kazimachomedov A.A., Ilyasov S.M. Organizatsiya denejno-kreditnogo regulirovaniya. -M.: Infra, 2001.
32. Kristofer A. Blumfild Kak vzyat kredit v banke. -M.: Infra, 1996.
33. Kurochkin D.N. Evro - novaya valyuta dlya starogo sveta. Problemi stanovleniya i perespektivi razvitiya Evropeyskogo ekonomicheskogo i valyutnogo soyuza. -M.: PRIOR, 2000.
34. Kupchinskiy V.A., Uminich A.S. Sistema upravleniya resursami banka. -M.: Infra, 2000.
35. Lavrushin O.I. Kredit kak ekonomicheskaya kategoriya. -M.: Delo, 1996.
36. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov -M.: RDL, 2000.
37. Leksin V. Kredit i banki. -M.: Yuniti, 1996.
38. Mullajonov F. I dr. Bankovskaya sistema Uzbekistana v godi nezavisimosti -T.: Uzbekistan, 1996.
39. Mullajanov F. Bank tizimi - T.: O’zbekiston, 2001.

40. Mirkin Ya.M. Bankovskie operatsii chast 1.2.3. -M.: Infra, 1997.
41. Morozova L.L. Analiz tipichnix oshibok. 1,2 ch. –S-Pb.: Biznes-Pressa, 1997.
42. Markova M. Kommercheskie banki i ix operatsii. -M.: Infra, 1996.
43. Matdin A.M. Dengi i ekonomicheskie resheniya. -M.: YuNITI, 2001.
44. Miller L.R., Devid D. Van-Xuz. Sovremennie dengi i bankovskoe delo. Per. s ang. -M .: Biznes shkola, 2000.
45. Nesterova T.N. Bankovskie operatsii. - M.: Delo, 2001.
46. Normativnie akti po bankovskoy deyatelnosti za 1998, 1999, 2000, 2001. -T., 2001.
47. Okofordskaya illyustrirovannaya entsiklopediya V 9t.3-2-e izd. ispr. Vsemirnaya istoriya. S drevneyshix vremen i dr. -M., 2000.
48. Parfinov K.G. Prfinova D.L. Operatsionnaya texnika i uchet v komercheskix bankax. -M.: Infra, 1997.
49. Panova G.S. Bankovskoe obslujivaniya chastnix lits. -M.: Delo, 2000.
50. Popov V.V. Banki na perexode -M.: YuNITI, 2001.
51. Parfenov K.G. Bankovskiy plan schetov i pravila vedeniya buxgalterskogo ucheta. -M .: Infra, 2001.
52. Savchuk V.P. Primekko S.I. Velichko E.G. Analiz azborka investitsionnix proektov: Ucheb. pos. - Kiev: Elga, 1999.
53. Stoyanova E.S. i dr. Upravlenie oborotnim kapitalam –M.: Perspektiva, 1998.
54. Tavasiev A.M. i dr. Raschetnie i kassovie uslugi banka. Ucheb. pos. - M.: Finansi i statistika, 2001.
55. Tavasiev A.M. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologiya. Ucheb. pos.. -M.: Finansi i statistika, 2001.
56. Tavasiev A.M. i dr. Konkurentsiya v bankovskom sektore Rossii. Ucheb. pos. -M.: Finansi i statistika, 2001.
57. Uayting D.P. Osvaivaem bankovskoe delo. -M.: YuNITI, 1996.
58. Fatxudinov R.A. Razrabotka upravlencheskogo resheniya. -M.: YuNITI, 1997.
59. Cherkasov V.E. Finansoviy analiz v kommercheskom banke. -M.: Infra, 1996.
60. Sherrin de Kovin, K. Takki Strategiya xedjirovaniya. -M.: YuNITI, 1997.
61. Sheremet A.D. Finansovi analiz v komercheskom banke. –M.: Finansi i statistika, 2000.
62. Sharifxodjaev M.Sh. Ekonomicheskaya teoriya. -T.: O'qituvchi, 1999.
63. **Internet saytlari:**

- www.banking.com – mintaqaviy banklar, assotsiatsiyalar va nashriyotlar bo'yicha bank sanoati resurslari direktorligi.
- www.banking.com/aba - Amerika banklari assotsiatsiyasi.

- www.state.ct.us/dob – Konnektikut banklari va kredit birlashmalari, kredit muassasalari va qo’riqlash sanoatini boshqaradi.
- www.arraydev.com/commerce/JIBC - internet banking va kommertsiya jurnali.
- www.bankingtech.com - bank texnologiyalari.
- http://www.bankreferatov.ru - Rubrika Referati, kursovie, diplomi na temu "Bankovskoe delo".
- http://books.listsoft.ru/book.asp?cod=10298&rp=4&up=1 – Perevod populyarnogo v Anglii uchebnogo posobiya po izucheniyu bankovskogo dela, ispolzuemogo pri podgotovke k sdache kvalifikatsionnix ekzamenov.
- http://www.bizcom.ru/bank_business/index.html – virtualnoe izdatelstvo razlichnix biznes publikatsiy, v tom chisle i po "Bankovskomu delu".
- http://www.ibi.spb.ru/obrazovat/Mba/Mba_info.html – Programma "Magistr bankovskogo dela i finansov".
- http://www.zhurnal.ru/5/vir_tech.htm – nou-xau virtualnix texnologiy, razdel "Bankovskoe delo".

Qo’shimcha adabiyotlar

1. O’zbekiston Respublikasi Markaziy bankining me’yoriy hujjatlar to’plami. 1999, 2002.
2. O’zbekiston bank tizimini isloh qilish va erkinlashtirish bo’yicha qonunchilik xujjatlari. 2000, 2002.
3. Abalov A.E. Mejdunarodniy rinok dragotsennix metallov: printsipi funktsionirovaniya. - SPb.: Biznes-Pressa, 2001.
4. Avdokushin E.F. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya Ucheb pos. -M.: YuNITI, 2001.
5. Bunmen G.V, Zolotaya Valyuta ponimaniyu k makroekonomiki gosudarstvii i mira. -M.: Perspektiva, 2000.
6. Gafarli M.S. i dr. Uzbekskaya model razvitiya -M.: Infra, 2000.
7. Ershov M.V. Valyutno-finansovie mexanizmi v sovremennom mire. -M.: Yuniti, 2001.
8. Zaxarov K.V, i dr. Logistika, effektivnost i riski vneshneekonomicheskix operatsii. -M.: INEKS, 2001.
9. Kostyunina G.M. Mejdunarodnaya praktika regulirovaniya inostrannix investitsiy. Ucheb. pos. -M.: Infra, 2001.
10. Kurochkin D.N. Evro- novaya valyuta Starogo Sveta. -M.: Delo, 2000.
11. Kratko I.G. Mejdunarodnoe predrinimatelstvo ucheb.pos. -M.: Finansi i statistika, 2001.

12. Kupchinskiy V.A. Sistema upravleniya resursami banka. -M.: PRIOR, 2000.
13. Lomagin N.A. i dr. Vvedenie v teoriya mejdunarodnix otnosheniy i analiz vneshney politiki. Ucheb. pos. -M.: Inform, 2001.
14. Lachinov M.M. Osnovi vneshneekonomicheskoy deyatelnosti v stroitelstve ucheb. pos. -M.: RDL, 2001.
15. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov. -M.: Delo, 2000.
16. Lyubimtseva S.N. Kurs angliyskogo yazika dlya finansistov Uchebnik, -M.: Finansi i statistika, 2001.
17. Miller L.R. Sovremennie dengi i bankovskoe delo. Per s Angl. -M.: INFRA-M, 2000.
18. Mirovaya ekonomika, mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Seriya uchebniki. Ucheb pos. Pod red. Akovopoy. E.S. -M.: Feniks, 2001.
19. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Pod. red. Liventseva N.N. -M.: YuNITI, 2001.
20. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb.pos. pod red. Akavopoy. -M.: Feniks, 2001.
21. Mirovaya ekonomika. Ekonomika zarubejnix stran. Pod red. prof. V.P.Kolesova i dr. - M.: Feniks, 2001.
22. Pivovarov A.G. Anglo-russkiy slovar po vneshney torgovle i mejdunarodniy transportnim operatsiyam. -M.: Delo, 2001.
23. Pogorletskiy A.I. Ekonomika i ekonomicheskaya politika Germanii v XX veke. – SPb.: Biznes-Pressa, 2001.
24. Postnikov S.L. Mirovaya ekonomika i ekonomicheskaya polojenie Rossii. Sbornik po statistike, -M.: Finansi i statistika, 2001.
25. Riski finansovogo sektora Rosiyskiy Federatsii. Prakt pos. -M.: Finansi i statistika, 2001.
26. Strigin A.V. Mirovaya ekonomika. -M.: Delo, 2001.
27. Tavasiev A.N. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologii -M.: Finansi i statistika, 2001.
28. Xamedov I.A. O’zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyat asoslari - T.: O’zbekiston, 2001.
29. "Bozor, pul va kredit" jurnali. (2002-2003 yillardagi sonlari).
30. "Bank axborotnomasi" gazetasi (2002-2003 yil sonlari).